LIETUVOS BANKO TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO DIREKTORIUS

SPRENDIMAS DĖL X. X. IR AB „LIETUVOS DRAUDIMAS“ GINČO NAGRINĖJIMO

2025-11-20 Nr. 429-279
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo pareiškėjas prašė išnagrinėti tarp jo ir AB „Lietuvos draudimas“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2025 m. vasario 20 d. – 2026 m. vasario 19 d. draudimo laikotarpiui tarp pareiškėjo ir draudiko buvo sudaryta Būsto draudimo sutartis (draudimo liudijimo Nr. (*duomenys neskelbtini*) (toliau – Draudimo sutartis). Draudimo sutartimi buvo apdraustas gyvenamasis namas, stacionarūs kiemo statiniai: tvora su kiemo vartais, namų turtas, taip pat civilinė atsakomybė[1] ir asmens civilinė atsakomybė. Draudimo sutarties dalis yra Būsto draudimo taisyklės Nr. 067[2] (toliau – Taisyklės).

Pareiškėjas draudikui 2025 m. birželio 25 d. pateikė pranešimą apie 2025 m. birželio 19 d. įvykį (toliau – Įvykis). Pareiškėjas nurodė, kad „po tvoros pamatu kyla vanduo kartu su smėliu. Panašiai toje vietoje eina vamzdis, kuriuo paduodamas vanduo į namą.“ UAB „Nuotekana“ atstovai atliko šiuos darbus: „buvo išpjautas asfaltas ir su atvežtu ekskavatoriumi bei kastuvais kasama duobė, kol buvo prieita iki vandentiekio vamzdžio, kuriuo vanduo patenka į namą. Buvo nustatyta, kad trūkęs vamzdis, kuriuo vanduo paduodamas į namą. Statybininkai su spec. technika uždėjo movą, su vibro koja suspaudė gruntą ir vėliau naujai uždėjo gruntą.“

UAB „Nuotekana“ 2025 m. liepos 9 d. išrašyta sąskaita faktūra patvirtina, kad pareiškėjas dėl Įvykio pasekmių šalinimo patyrė 1 469,25 Eur išlaidų. Draudikas 2025 m. liepos 1 d. pranešimu pareiškėją informavo apie atsisakymą dėl Įvykio išmokėti draudimo išmoką.

Draudikas nurodė, kad, pagal Taisyklėse įtvirtintas Draudimo sutartimi apdraustų draudimo rizikų draudimo apsaugos sąlygas, draudikas nemoka draudimo išmokos, atlyginančios apdrausto pastato sklypo teritorijoje trūkusio paslėpto vamzdyno atkūrimo ir vamzdyno atidengimo bei sutvarkymo išlaidas. Draudikas pabrėžė, kad draudimo išmoka pagal Taisyklių sąlygas būtų mokama tik tada, jeigu dėl apdrausto pastato sklype esančio vamzdyno trūkimo būtų padaryta žalos kitiems draudimo objektams, tačiau administruojant Įvykį nebuvo nustatyta, kad dėl trūkusio vamzdžio būtų sugadinti ar sunaikinti kiti draudimo objektai.

Pareiškėjas pretenzijoje draudikui ir kreipimesi į Lietuvos banką nurodė, kad pagal Taisyklių sąlygas ir viešai draudiko skelbiamą informaciją kartu su pastatu pagal nekilnojamojo turto draudimo sąlygas buvo apdrausti ir sklype esantys inžineriniai tinklai, prie jų priskiriami vamzdynai. Be to, pareiškėjo teigimu, Taisyklėse įtvirtintose draudžiamojo įvykio sąlygose „Vanduo“ yra aiškiai nurodyta, kad draudimo išmoka yra mokama dėl apdrausto pastato sklypo teritorijoje esantiems vamzdynams padarytos žalos, taip pat nurodoma kad „išlaidos vamzdynų atidengimo ir sutvarkymo darbams (išskyrus vamzdynus esančius sklypo teritorijoje) atlyginamos“.

Pareiškėjas taip pat pabrėžė, kad Draudimo sutartimi buvo apdraustas ne tik pastatas, tačiau ir tvora, bei atkreipė dėmesį į tai, kad draudimo objektai buvo apdrausti pagal draudimo varianto draudimo sąlygas „Maksimalus“, pagal kurias draudimo objektams teikiamos „papildomos apsaugos“. Pareiškėjas 2025 m. rugpjūčio 26 d. draudikui pateiktoje pakartotinėje pretenzijoje papildomai nurodė, kad, pastatą apdraudus draudimo variantu „Maksimalus“, draudimo apsauga yra teikiama ir pagal sąlygas „Skubi pagalba namuose“. Draudimo liudijime

[1] Kylanti dėl apdrausto turto naudojimo.
[2] 2021 m. kovo 30 d. redakcija, galiojanti nuo 2021 m. balandžio 16 d.

nurodyta, kad pagal šios draudimo apsaugos sąlygas nedraudžiamojo įvykio atveju „susitariama taikyti didesnius limitus nei nustatyta draudimo taisyklėse: darbams iki 600 Eur, medžiagoms iki 60 Eur". Pareiškėjas nurodė, kad draudimo liudijime nurodytos sumos iki pakartotinės pretenzijos draudikui pareiškėjui nebuvo išmokėtos.

Remdamasis nurodytomis aplinkybėmis, pareiškėjas draudikui kėlė reikalavimą Įvykį pripažinti draudžiamuoju ir išmokėti 1 349,25 Eur draudimo išmoką, apskaičiuotą iš pareiškėjo dėl Įvykio patirtų išlaidų sumos išskaičiavus Draudimo sutartyje nuodytą išskaitą.

Draudikas pareiškėjui pateiktame atsakyme į pretenziją ir Lietuvos bankui pateiktame atsiliepime į pareiškėjo kreipimąsi pabrėžė, kad Taisyklėse įtvirtintose draudžiamojo įvykio sąlygose „Vanduo" yra aiškiai nurodyta, kad draudimo apsauga yra neteikiama dėl apdrausto pastato sklypo teritorijoje esančių paslėptų vamzdynų trūkimo ir minėtų vamzdynų atidengimo bei sutvarkymo. Remiantis surinkta informacija ir pareiškėjo pateiktu pranešimu apie Įvykį, nustatyta, kad žala kilo dėl paslėpto vamzdžio, kuris buvo ne apdraustose patalpose, o sklypo teritorijoje, trūkimo ir pareiškėjas draudikui kėlė reikalavimą išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią išlaidas už UAB „Nuotekana" dėl Įvykio atliktus darbus.

Atsižvelgdamas į pakartotinėje pretenzijoje pareiškėjo nurodytas aplinkybes dėl paslaugų sąlygų „Skubi pagalba namuose" taikymo, draudikas nurodė, kad paslaugos draudiko partnerio, į kurį, įvykus Įvykiui, pareiškėjas nesikreipė, galėtų būti teikiamos tik apdrausto pastato viduje (apdraustose patalpose) trūkus vamzdynui, tačiau, pagal nurodytas sąlygas, apdrausto pastato sklypo teritorijoje trūkusio vamzdyno pasekmių šalinimui paslauga „Skubi pagalba namuose" nėra teikiama.

Be to, draudikas nurodė, kad pagal šias draudimo apsaugos sąlygas draudikas įsipareigojo suteikti Taisyklėse nurodytas paslaugas, o ne išmokėti prie paslaugų „Skubi pagalba namuose" priskirtinus darbus atlyginančią draudimo išmoką. Draudiko teigimu, keldamas reikalavimą išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią dėl Įvykio patirtus nuostolius, pareiškėjas nepagrįstai rėmėsi paslaugų teikimo sąlygomis „Skubi pagalba namuose".

Atsižvelgdamas į tai, draudikas nurodė, kad pareiškėjo keliamas reikalavimas išmokėti draudimo išmoką dėl nedraudžiamojo įvykio požymius atitinkančio Įvykio yra nepagrįstas.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 44 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka ginčo šalių pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priima sprendimą.

Atsižvelgiant į ginčo šalių nurodytas aplinkybes ir pateiktus įrodymus, darytina išvada, kad šalių ginčas kilo dėl draudiko sprendimo pagal pritaikytas Taisyklių sąlygas Įvykį pripažinti nedraudžiamuoju pagrįstumo.

Siekiant išnagrinėti tarp pareiškėjo ir draudiko kilusį ginčą, be kitų aplinkybių, būtina įvertinti: 1) Įvykiui pritaikytų nedraudžiamojo įvykio sąlygų turinio ir prasmės bei jų aiškinimo aplinkybes ir 2) nedraudžiamojo įvykio sąlygos taikymo Įvykiui pagrįstumą.

Remiantis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.987 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta draudimo sutarties samprata, minėta sutartimi draudikas įsipareigoja už sutartyje nustatytą draudimo įmoką sumokėti draudėjui arba trečiajam asmeniui, kurio naudai sudaryta sutartis, įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytą draudimo išmoką, apskaičiuotą įstatyme ar draudimo sutartyje nustatyta tvarka, jeigu įvyksta įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytas draudžiamasis įvykis.

Draudimo sutartimi draudimo objektui (draudėjo ar naudos gavėjo turtiniams interesams) suteikiama apsauga – įsipareigojimas mokėti draudimo išmoką įvykus draudžiamajam įvykiui[3]. Draudimo sutartimi draudimo objektui teikiama draudimo apsauga nėra absoliuti – draudikas, prisiimdamas draudimo riziką, nustato draudimo sutartimi suteikiamos draudimo apsaugos ribas.

[3] Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo 2 straipsnio 2 dalies 10 punktas.

Draudimo taisyklėse nustatomi atvejai, kurie laikytini draudžiamaisiais įvykiais, taip pat kurie tokiais nelaikytini. Remiantis Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo 2 straipsnio 33 punktu, draudžiamasis įvykis – tai draudimo sutartyje nurodytas atsitikimas, kuriam įvykus draudikas privalo mokėti draudimo išmoką. Teisine prasme draudžiamasis įvykis yra juridinis faktas, t. y. realaus gyvenimo reiškinys, su kuriuo įstatymas sieja teisinius padarinius, konkrečiai – draudiko pareigą išmokėti draudimo išmoką.

Sutartyje nustatyti draudžiamieji ir nedraudžiamieji įvykiai apibrėžia draudiko prisiimamos rizikos mastą, draudimo sutarties apimtį ir ribas. Nedraudžiamuoju įvykiu laikytinas atsitikimas, kai įvyksta į draudimo rizikos apibrėžtį patenkantis įvykis, tačiau šalys yra susitariusios, kad dėl konkrečių aplinkybių ir savitų aiškiai draudimo sutartyje nustatytų sąlygų šis įvykis nelemia draudiko pareigos išmokėti draudimo išmoką[4]. Taigi draudiko prievolės išmokėti draudimo išmoką pagal įstatymuose nustatytą teisinį reglamentavimą ir draudimo sutartį atsiradimas siejamas su draudžiamojo įvykio fakto nustatymu (CK 6.987 straipsnis).

Draudimo liudijime nurodyta, kad Draudimo sutarties dalimi yra Taisyklės. Pažymėtina, kad nėra šalių ginčo dėl Taisyklių sąlygų pareiškėjui privalomumo ir jų taikymo. Priešingai, pareiškėjas, draudikui keldamas reikalavimą Įvykį pripažinti draudžiamuoju ir dėl Įvykio išmokėti draudimo išmoką, rėmėsi Taisyklių sąlygomis.

Taisyklių A.II dalies 3 punkte nustatyta, kad kartu su pastatu yra draudžiami ir pastatams priskiriami sklypo, kuriame pastatytas draudžiamas pastatas (-ai), ribose esantys ir tų pastatų eksploatacijai naudojami inžineriniai tinklai ir pastato viduje bei išorėje esantys įrenginiai, kurie pagal paskirtį ir pobūdį yra nekilnojamieji: šildymo, vandentiekio, kanalizacijos, automatinės gesinimo (sprinklerinės) sistemos stacionarūs įrenginiai. Todėl Įvykio metu padarytos žalos pobūdis ir draudimo apsaugos apimtis dėl apdrausto pastato sklypo teritorijoje esančio vamzdyno trūkimo turi būti vertinama pagal apdrausto pastato draudimo apsaugos sąlygas.

Kaip pagrįstai kreipimesi į Lietuvos banką nurodė pareiškėjas, draudimo liudijimo duomenys patvirtina, kad draudimo objektai buvo apdrausti draudimo variantu „Maksimalus“. Taisyklių 1 priede pateiktoje lentelėje, kurioje apibrėžiamos skirtingais pastatų draudimo variantais apdraustos draudimo rizikos, nurodyta, kad pagal pastatų draudimo variantą „Maksimalus“ yra taikomos sąlygos „Plačiausios apsaugos draudimas“. Be kitų draudimo liudijime išvardintų draudimo rizikų, draudimo apsauga yra teikiama pagal draudimo riziką „Vanduo“. Draudimo liudijime taip pat yra nurodytos Taisyklių 1 lentelėje išvardintos pastatų draudimo variantu „Maksimalus“ apdraustos draudimo rizikos.

Taisyklių A.IV dalies 1.12 papunktyje detalizuojamos „plačiausios apsaugos draudimo“ sąlygos, nustatant, kad apdrausto turto draudimo apsauga apima bet kokius šio turto sugadinimo, sunaikinimo ar praradimo įvykius, staiga ir netikėtai įvykusius draudimo apsaugos galiojimo metu, išskyrus nedraudžiamuosius įvykius, nurodytus Taisyklių A.IV dalies 1.1–1.12 papunkčiuose ir bendrų nedraudžiamųjų įvykių sąraše (Taisyklių A.IV dalies 4 punktas).

Remiantis nurodytomis Taisyklių sąlygomis ir draudimo liudijime išvardintų Draudimo sutartimi apdraustų draudimo rizikų apimtimi, darytina išvada, kad Įvykio požymiai turi būti vertinami pagal draudimo liudijime nurodytos ir draudimo rizikos „Vanduo“ draudžiamojo įvykio „Šildymo sistemos, vandentiekio kanalizacijos tinklų avarija“ požymius apibrėžiančioje Taisyklių A.IV dalies 1.2 papunkčio sąlygoje nurodytus šiai draudimo rizikai teikiamos draudimo apsaugos kriterijus.

Kadangi Taisyklių A.IV dalies 1.12 papunktyje įtvirtintoje „plačiausios apsaugos draudimo“ sąlygoje yra aiškiai nustatyta, kad pastatų draudimo variantui „Maksimalus“ galioja Taisyklių A.IV dalies 1.1–1.12 papunkčiuose nurodyti nedraudžiamieji įvykiai, todėl draudikas pagrįstai Įvykio kriterijus vertino pagal Taisyklių A.IV dalies 1.2 papunktyje įtvirtintų draudimo rizikos „Vanduo“ nedraudžiamųjų įvykių požymius. Atsižvelgiant į tai, nepagrįstomis pripažintinos pareiškėjo nurodytos aplinkybės, kad draudikas, vertindamas Įvykio požymių atitiktį Draudimo sutartyje įtvirtintų draudžiamųjų įvykių kriterijams, nesivadovavo draudimo varianto „Maksimalus“, pagal kurį yra teikiama platesnė draudimo apsauga apdraustam pastatui, sąlygomis.

1. *Dėl Įvykiui pritaikytų nedraudžiamojo įvykio sąlygų turinio ir prasmės bei jų aiškinimo*

[4] Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. birželio 26 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-316/2013.

Taisyklių A.IV dalies 1.2 papunktyje įtvirtintoje draudžiamojo įvykio sąlygoje „Vanduo" nurodyta, kad draudimo išmoka yra mokama dėl šildymo, vandentiekio, kanalizacijos, automatinės gesinimo (sprinklerinės) sistemos, vėdinimo ar oro kondicionavimo sistemos avarijos – staigaus ir netikėto vandens (nuotekų, garų) išsiveržimo ne pagal paskirtį dėl sprogimo, užsikimšimo ar užšalimo iš *apdraustose patalpose* esančių stacionariai sumontuotų atitekamųjų ar nutekamųjų aprūpinimo vandeniu sistemos vamzdžių, kitų su vamzdžių sistema stacionariai sujungtų vandentiekio, kanalizacijos, šildymo vandeniu ar garu įrenginių, automatinės gesinimo (sprinklerinės) sistemos, vėdinimo ar oro kondicionavimo sistemų; – staigaus ir netikėto vandens išsiveržimo iš kitų su vamzdžių sistema susijusių įrenginių (skalbyklių, indaplovių, akvariumų ir kt. įrenginių) ir akvariumų, nesusijusių su vamzdžių sistema.

Remiantis nurodyta draudžiamojo įvykio sąlyga, už pirmiau išvardintus įvykius yra mokama draudimo išmoka, atlyginanti žalą dėl turto sunaikinimo ar sugadinimo, kuriuos lėmė išsiveržęs vanduo. Be to, jei draudimo sutartimi yra apdrausti pastatai, mokama draudimo išmoka, atlyginanti nuostolius, padarytus patiems šildymo, vandentiekio, kanalizacijos, automatinės gesinimo (sprinklerinės) sistemos, vėdinimo ar oro kondicionavimo sistemos įrenginiams.

Taisyklių A.IV dalies 1.2 papunktyje nustatyta, kad draudimo išmoka pagal draudžiamojo įvykio sąlygas „Vanduo" mokama ir dėl nuostolių draudimo objektui (tik apdraustam pastatui ir (arba) namų turtui) dėl vandentiekio, kanalizacijos, šildymo karštu vandeniu ar garais vamzdžių staigių ir netikėtų trūkimų, jei *šie vamzdynai įrengti sklype*, kuriame yra apdraustas turtas, ir naudojami apdraustam turtui eksploatuoti. Jei apdrausti pastatai, atlyginami nuostoliai, padaryti ir patiems vamzdynams.

Pareiškėjas, remdamasis Taisyklių sąlygomis, pagal kurias draudimo apsauga yra teikiama kartu su pastatu apdraustiems inžineriniams tinklams priskiriamoms vandentiekio sistemoms (vamzdynams), ir Taisyklių A.IV dalies 1.2 papunkčio nuostatomis, pagal kurias draudimo išmoka yra mokama dėl pastatų draudimo atveju apdraustiems sklype įrengtiems vamzdynams padarytos žalos, draudikui kėlė reikalavimą išmokėti vamzdyno atkūrimo išlaidas (įskaitant ir jo atidengimo ir sutvarkymo išlaidas) atlyginančią draudimo išmoką.

Kaip minėta, draudikas, nesutikdamas su pareiškėjo keliamu reikalavimu, rėmėsi Taisyklių A.IV dalies 1.2 papunktyje įtvirtintomis draudimo išmokos pagal draudžiamojo įvykio sąlygas „Vanduo" mokėjimo išimtimis (t. y. šioje Taisyklių sąlygoje nurodytais nedraudžiamaisiais įvykiais).

Taisyklių A.IV dalies 1.2 papunktyje nustatyta, kad, pagal draudžiamojo įvykio sąlygas „Vanduo", nemokama draudimo išmoka, atlyginanti žalą dėl *paslėptų vamzdynų trūkimo*. Minėtoje Taisyklių sąlygoje detalizuota draudimo apsaugos dėl paslėptų vamzdynų trūkimo netaikymo apimtis. Taisyklių A.IV dalies 1.2 papunktyje nustatyta, kad draudimo išmoka yra nemokama tik dėl žalos vamzdynams, tačiau yra mokama dėl šio įvykio atsiradusius nuostolius dėl žalos kitiems apdraustiems objektams atlyginanti draudimo išmoka. Taisyklių A.IV dalies 1.2 papunktyje nustatyta, kad yra mokama paslėptų vamzdynų atidengimo ir sutvarkymo darbams (išskyrus vamzdynus esančius sklypo teritorijoje) atlikti būtinas išlaidas atlyginanti draudimo išmoka.

Aiškindamas Taisyklių A.IV dalies 1.2 papunktyje įtvirtintas sąlygas, draudikas nurodė, kad šioje sąlygoje yra įtvirtinta „bendra taisyklė, jog žala dėl paslėptų vamzdynų trūkimo nėra atlyginama. Tačiau draudikas sutinka prisiimti riziką (atlyginti nuostolius) dėl paslėptų vamzdynų trūkimo kitiems apdraustiems objektams. Draudikas taip pat sutinka prisiimti riziką (atlyginti nuostolius) už vamzdynų atidengimo ir sutvarkymo darbus, išskyrus tuomet, kai vamzdis yra ne apdraustose patalpose, o sklypo teritorijoje." Aiškindamas Taisyklių sąlygas, dėl kurių aiškinimo ir taikymo kilo ginčas, draudikas atkreipė dėmesį į tai, kad kartu su apdraustu pastatu apdrausti sklypo teritorijoje esantys inžineriniai tinklai „apima ne tik po žeme esančius vamzdynus".

Pareiškėjas, nesutikdamas su tuo, kaip draudikas traktuoja Taisyklių A.IV dalies 1.2 papunkčio sąlygą, nurodė, kad šioje sąlygoje išvardintuose draudimo rizikos „Vanduo" draudžiamojo įvykio požymiuose yra nurodyta, kad draudimo apsauga yra teikiama kartu su pastatu apdraustiems šio pastato sklypo teritorijoje esantiems vamzdynams. Taip pat pareiškėjas nurodė Taisyklių A.IV dalies 1.2 papunkčio sąlygą, kad draudimo išmoka, atlyginanti paslėptų vamzdynų atidengimo ir sutvarkymo darbų išlaidas, yra mokama, išskyrus sklypo teritorijoje esančių nurodytų darbų išlaidas.

Draudimo sutarties šalims nesutariant dėl standartinių draudimo sutarties sąlygų turinio ir prasmės bei šių sąlygų aiškinimo, turi būti vadovaujamasi CK 6.193–6.195 straipsniuose įtvirtintomis sutarties aiškinimo taisyklėmis ir kasacinio teismo suformuota šių nuostatų aiškinimo praktika.

CK 6.193–6.195 straipsniai įtvirtina, kad sutartis turi būti aiškinama nustatant tikruosius sutarties šalių ketinimus, atsižvelgiant į sutarties sąlygų tarpusavio ryšį, sutarties esmę, tikslą, jos sudarymo aplinkybes, šalių derybas dėl sutarties sudarymo, šalių elgesį po sutarties sudarymo ir kitas reikšmingas aplinkybes. Esminiai sutarčių aiškinimo principai – nagrinėti tikruosius sutarties šalių ketinimus ir aiškinti sutartį sąžiningai – lemia būtinybę aiškinant sutarties sąlygas įvertinti sutarties šalių elgesį, jų subjektyvią nuomonę dėl sutarties sąlygų turinio ir tų sąlygų suvokimą sutarties sudarymo metu, tačiau kai šalių ketinimai nesutampa, būtina atsižvelgti ir į sutarties sąlygų lingvistinę reikšmę, nes sutarties teksto lingvistinė analizė gali padėti nustatyti, kurios šalies ketinimai atitinka sutarties lingvistinę prasmę[5].

Jeigu abejojama dėl sąvokų, kurios gali turėti kelias reikšmes, šioms sąvokoms priskiriama priimtiniausia, atsižvelgiant į tos sutarties prigimtį, esmę bei jos dalyką, reikšmė. Kai abejojama dėl sutarties sąlygų, jos aiškinamos tas sąlygas pasiūliusios šalies nenaudai ir jas priėmusios šalies naudai. Visais atvejais sutarties sąlygos turi būti aiškinamos vartotojų naudai ir sutartį prisijungimo būdu sudariusios šalies naudai. Taikant lingvistinės analizės metodą, vertintinas pareiškėjo reikalavimo pagrindą sudarančių draudimo sutarties nuostatų turinys, jų gramatinė išraiška, lingvistinė prasmė[6].

Sistemiškai aiškinant Taisyklių A.IV dalies 1.2 papunktyje įtvirtintas įvykio pripažinimo draudžiamuoju pagal draudžiamojo įvykio sąlygas „Vanduo" nuostatas ir nedraudžiamojo įvykio sąlygas, darytina išvada, kad staiga ir netikėtai trūkus apdrausto pastato sklype įrengtiems ir kartu su pastatu apdraustiems *nepaslėptiems vamzdynams*, draudimo išmoka, atlyginanti šių vamzdynų atkūrimo bei vamzdynų atidengimo ir sutvarkymo darbų išlaidas, taip pat atlyginanti apdraustam turtui dėl vandens išsiveržimo padarytą žalą, yra mokama. Draudimo išmoka, atlyginanti vamzdynų atidengimo ir jų sutvarkymo išlaidas, yra mokama ir dėl *apdraustose patalpose* (patalpų viduje) esančių paslėptų vamzdynų trūkimo, tačiau, jeigu trūksta apdrausto pastato sklypo teritorijoje esantis paslėptas vamzdynas, minėtų darbų išlaidas atlyginanti draudimo išmoka nėra mokama.

Taisyklių A.IV dalies 1.2 papunktyje taip pat yra nurodyta, kad trūkusio paslėpto vamzdyno atkūrimo išlaidas atlyginanti draudimo išmoka nėra mokama, neatsižvelgiant į tai, ar minėtas vamzdynas yra apdraustos patalpos viduje, ar apdrausto pastato sklype. Dėl apdrausto pastato viduje ar jo sklype trūkusio paslėpto vamzdyno draudimo išmoka yra mokama tik jei, trūkus minėtam vamzdynui, dėl išsiveržusio vandens žala padaroma kitiems draudimo objektams. Tokiu atveju yra išmokama kitų draudimo objekto atkūrimo išlaidas atlyginanti draudimo išmoka, įskaitant ir *apdrausto pastato viduje* trūkusio paslėpto vamzdyno atidengimo ir sutvarkymo išlaidas atlyginančią draudimo išmoką.

Taisyklių A.IV dalies 1.2 papunktyje yra aiškiai ir atskirai išskirta, kad apdrausto pastato sklypo teritorijoje esančių paslėptų vamzdynų (kurie yra apdrausti kartu su apdraustu pastatu) trūkimo atveju jų atidengimo ir sutvarkymo darbų išlaidas atlyginanti draudimo išmoka nėra mokama. Taip pat minėtoje Taisyklių sąlygoje yra aiškiai ir nedviprasmiškai nurodyta, kad draudimo išmoka, atlyginanti žalą paslėptiems vamzdynams jų trūkimo ir vandens iš šių vamzdynų prasiskverbimo atveju, nėra mokama[7].

Lingvistiškai aiškinant Taisyklių A.IV dalies 1.2 papunkčio sąlygas ir remiantis draudimo rizikai „Vanduo" priskiriamų draudimo apsaugos sąlygų „Šildymo sistemos, vandentiekio kanalizacijos tinklų avarija" sisteminiu aiškinimu, sutiktina su draudiko Įvykio administravimo metu pareiškėjui pateiktu nurodytų Taisyklių sąlygų aiškinimu ir taikymu. Remiantis Taisyklių A.IV dalies 1.2 papunkčio sąlygos turinio ir prasmės aiškinimu, taip pat pažymėtina, kad nors draudikas pagal draudžiamojo įvykio sąlygas „Vanduo" prisiėmė draudimo riziką ir dėl apdrausto pastato sklypo teritorijoje esančių vamzdynų trūkimo, tačiau minėtoje Taisyklių sąlygoje

[5] Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. balandžio 4 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-146/2012; 2010 m. birželio 10 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-288/2010.

[6] Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. balandžio 28 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-249-915/2015; 2017 m. vasario 17 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-38-378/2017.

[7] Neatsižvelgiant į tai, ar trūko apdrausto pastato viduje ar jo sklypo teritorijoje esantis paslėptas vamzdynas.

apsibrėžė draudimo apsaugos ribas, nustatydamas, dėl kokių vamzdynų trūkimo ir kokio pobūdžio išlaidas atlyginanti draudimo išmoka gali būti mokama pagal draudimo apsaugos apdrausto pastato sklypo teritorijoje esantiems inžineriniams tinklams (vamzdynams) teikimo sąlygas.

2. *Dėl Įvykio požymių atitikties Draudimo sutartyje nurodytoms draudžiamųjų įvykių sąlygoms*

Pažymėtina, kad šalių ginčo nėra, jog Įvykio metu trūko apdrausto pastato sklypo teritorijoje esantis paslėptas vamzdis. Pareiškėjas draudikui nenurodė aplinkybių ir pareiškėjo pateikti duomenys, patvirtinantys išlaidas už atliktus darbus, negali pagrįsti, kad dėl apdrausto pastato sklypo teritorijoje esančio paslėpto vamzdyno trūkimo buvo padaryta žala kitiems draudimo objektams. Todėl pareiškėjo teiginiai, kad Draudimo sutartimi buvo apdrausta ir sklypo teritorijoje, kurioje trūko paslėptas vamzdynas, esanti tvora, yra teisiškai nereikšmingos, nes dėl Įvykio tvorai žala nebuvo padaryta.

Remiantis UAB „Nuotekana" sudaryto Atliktų darbų akto Nr. (*duomenys neskelbtini*) duomenimis, nustatyta, kad po Įvykio minėta įmonė atliko vamzdyno atidengimo ir sutvarkymo bei vamzdyno atkūrimo darbus[8]. UAB „Nuotekana" atliktų darbų pobūdis atitinka Taisyklių A.IV dalies 1.2 papunktyje įtvirtintas draudimo rizikos „Vanduo" nedraudžiamojo įvykio sąlygas.

Pareiškėjas, vadovaudamasis draudimo liudijime įtvirtintomis sąlygomis, nustatančiomis, kad, pastatus apdraudus draudimo variantu „Maksimalus", yra taikomos paslaugos „Skubi pagalba namuose" draudimo apsaugos sąlygos, taip pat rėmėsi draudimo liudijimo duomenimis, kad „esant nedraudžiamajam įvykiui susitariama taikyti didesnius limitus nei nustatyta draudimo taisyklėse: darbams iki 600 Eur, medžiagoms iki 60 Eur". Pareiškėjas nurodė, kad draudikas nepagrįstai neišmokėjo šių draudimo liudijime nurodytų sumų.

Vertinant pareiškėjo nurodytas aplinkybes, pažymėtina, kad paslaugos „Skubi pagalba namuose" sąlygos yra įtvirtintos Taisyklių A.X dalyje. Šiose Taisyklių A.X dalies sąlygose „Skubi pagalba namuose" apibrėžiama, kaip „paslauga, teikiama LD partnerio, su kuriuo LD turi galiojančią paslaugų teikimo sutartį". Taisyklių A.X dalies 1.2 papunktyje yra nustatyta paslaugos „Skubi pagalba namuose" apimtis. Minėtoje Taisyklių sąlygoje nurodyta, jog į paslaugas „Skubi pagalba namuose" patenka šios paslaugos: „Pagalba telefonu", „Stiklo remontas arba keitimas", „Spynos remontas", „Šildymo sistemos remontas", „Kanalizacijos, vandentiekio vidaus tinklų remontas", „Elektros vidaus tinklų remontas", „Vėjo ar vėtros sukeltų padarinių sutvarkymas", „Drausto turto pervežimas".

Kadangi pareiškėjas draudikui reikalavimą išmokėti draudimo išmoką kėlė dėl vamzdyno trūkimo, todėl, remiantis paslaugos „Skubi pagalba namuose" apimties sąlygomis, spręstina, kad pareiškėjas rėmėsi prie paslaugų „Skubi pagalba namuose" priskirtinų paslaugų „Kanalizacijos, vandentiekio vidaus tinklų remontas" sąlygomis.

Draudikas, pateikdamas paaiškinimus apie minėtos paslaugos pobūdį, nurodė, kad į paslaugos „Skubi pagalba namuose" apimtį patenkanti vandentiekio vidaus tinklų remonto paslauga yra teikiama tik *apdraustose patalpose* (jų viduje) įvykus vandentiekio tinklų avarijai[9]. Draudikas pabrėžė, kad „ne apraustose patalpose, o ties sklypo riba esančio paslėpto (giliai po žeme esantis) vamzdžio" trūkimas negali būti prilygintas į paslaugos „Kanalizacijos, vandentiekio vidaus tinklų remontas" apimtį patenkančiai vandentiekio vidaus tinklų avarijai.

Draudikas taip pat nurodė, kad paslėpto (giliai po žeme esančio) vamzdžio trūkimo „padarinių pašalinimui objektyviai būtini ardymo, kasimo, o po to vamzdžio sutvarkymo, ir atstatymo (užkasimo, asfaltavimo) darbai". Kadangi pagal paslaugos „Skubi pagalba namuose" apimtį net ir vandentiekio vidaus tinklų avarijos atveju vandentiekio tinklų griovimo ir atstatymo darbų išlaidos nepatenka į draudimo apsaugą, todėl pareiškėjo nurodyti darbai (dėl kurių buvo

[8] UAB „Nuotekana" sudaryto Atliktų darbų akto duomenys patvirtina, kad minėta įmonė atliko „asfalbetinio dangos išardymo, mechanizuoto grunto kasimo, pakraunant ir vežant gruntą 5 km atstumu bei atliekant darbus sąvartoje, grunto kasimo rankiniu būdu, įsipjovimo į plastikinį esamą vamzdyną, plastikinių vamzdžių sandūrų jungimo jungtimis su kaitinamąja spirale, vamzdynų 32 mm skersmens hidraulinio bandymo ir praplovimo su dezinfekcija, mechanizuoto tranšėjų užpylimo sutankinant gruntą, skaldos pagrindo įrengimo, pagrindų bandymų štampu, asfalbetonio dangos asfaltavimo darbus."

[9] T. y. įvykus vandentiekio vidaus tinklų avarijai.

patirtos išlaidos) negalėtų būti atliekami pagal „Kanalizacijos, vandentiekio vidaus tinklų remonto“ paslaugos sąlygas.

Vertinant pareiškėjo draudikui keliamo reikalavimo pagrįstumą, sutiktina su draudiku, kad pagal paslaugos „Skubi pagalba namuose“ sąlygas į draudimo apsaugą patenkančios paslaugos turi būti atliekamos draudiko partnerio (kaip nustatyta Taisyklių A.X dalyje). Taisyklių A.X dalies 3.4 papunktyje nustatyta, kad „norint išsikviesti paslaugos „Skubi pagalba namuose“ tarnybą ir gauti jos teikiamas paslaugas reikia skambinti telefonu 1828 (Lietuvoje) arba +370 5 266 6612 (užsienyje)“.

Lietuvos bankui pateikti įrodymai patvirtina, kad pareiškėjas iš karto po Įvykio kreipėsi į UAB „Šiaulių vandenys“ avarinę tarnybą, ši užsuko vandenį ir sustabdė vandens skverbimąsi iš trūkusio apdrausto pastato sklype esančio vamzdyno. Įvykio pasekmių ir paties vamzdyno remonto darbai buvo atlikti UAB „Nuotekana“. Kaip pagrįstai nurodė draudikas, pareiškėjo kreipimasis į UAB „Šiaulių vandenys“ ir UAB „Nuotekana“ negali būti vertinamas kaip paslaugos „Skubi pagalba namuose“ suteikimas pagal Taisyklių X dalyje nustatytas sąlygas. Taip pat, kaip pagrįstai nurodė draudikas, Įvykio požymiai neatitinka paslaugos „Vandentiekio vidaus tinklų remontas“, kuriai pagal „Skubi pagalba namuose“ sąlygas yra teikiama draudimo apsauga, kriterijų.

Taisyklių A.X dalies 3.6 papunktyje nustatyta, kad kai įvykis yra nedraudžiamasis pagal Taisyklių A.IV dalies 1.11–1.12 papunkčius, bet atitinka Taisyklių A.X dalies 1.2 punkte nurodytas paslaugos teikimo sąlygas, už medžiagas ir darbus, reikalingus įvykio padariniams pašalinti, draudikas išmoka iki lentelėje nustatytų paslaugų limitų, o draudėjas moka visą likusią sumą, jei ji yra didesnė nei nustatyti limitai.

Taisyklių A.X dalies 1.2 papunktyje pateiktoje paslaugų „Skubi pagalba namuose“ aprašymo lentelėje nurodyta, kad šioje lentelėje yra pateikti „paslaugų limitai, jei įvykis pripažįstamas nedraudžiamuoju, kaip nurodyta Taisyklių A.X dalies 3.6 papunktyje“. Nagrinėjamu atveju Draudimo sutarties šalys individualiai susitarė ir draudimo liudijime nurodė, kad paslaugoms, kurioms teikiama draudimo apsauga pagal paslaugos „Skubi pagalba namuose“ sąlygas, yra taikomas limitas iki 600 Eur darbams ir 60 Eur medžiagoms. Taisyklių A.X dalies 1.2 papunktyje yra nustatyti mažesni limitai (300 Eur darbams ir 30 Eur medžiagoms), tačiau Draudimo sutarties šalys sudarydamos sutartį susitarė dėl didesnių limitų paslaugoms „Skubi pagalba namuose“ taikymo.

Remiantis Taisyklių A.X dalies 3.6 papunkčiu ir draudimo liudijimo sąlygomis, neviršijant 660 Eur būtų kompensuotos apdrausto pastato patalpose esančio vamzdyno avarijos pasekmių, patenkančių į paslaugų „Skubi pagalba namuose“ draudimo apsaugos „Kanalizacijos, vandentiekio vidaus tinklų remontas“ apimtį, šalinimo išlaidos, net ir tuo atveju, jei minėtos kanalizacijos ar vandentiekio vidaus tinklų avarijos pasekmės patektų į Taisyklių A.IV dalies 1.2 papunktyje draudimo rizikos „Vanduo“ nurodytų nedraudžiamųjų įvykių sąrašą. Jeigu pagal įvykusio įvykio požymius paslauga „Skubi pagalba namuose“ dėl kanalizacijos ar vandentiekio vidaus tinklų sistemos avarijos negalėtų būti suteikta (t. y. jei įvykis neatitiktų Taisyklių A.X dalies 1.2 papunktyje nurodytos „Kanalizacijos, vandentiekio vidaus tinklų remontas“ paslaugos teikimo sąlygų), net ir įvykį pripažinus nedraudžiamuoju pagal Taisyklių A.IV dalies 1.2 papunkčio sąlygas, pagal draudimo liudijime nurodytus limitus kanalizacijos ar vandentiekio vidaus tinklų avarijos pasekmių šalinimo išlaidos negalėtų būti kompensuotos.

Kaip minėta, Įvykio požymiai neatitinka Taisyklių A.X dalies 1.2 papunktyje nurodytos paslaugos „Kanalizacijos, vandentiekio vidaus tinklų remontas“ teikimo sąlygų. Kaip pagrįstai nurodė draudikas, UAB „Nuotekana“ atlikti Įvykio pasekmių šalinimo darbai irgi nebuvo atlikti paslaugų „Skubi pagalba namuose“ draudimo apsaugos sąlygų taikymo pagrindu. Be to, sutiktina su draudiko nurodytomis aplinkybėmis, kad pagal minėtos paslaugos sąlygas yra ne išmokama draudimo išmoka pagal Draudimo sutartyje nustatytus limitus, o kompensuojamos „Skubi pagalba namuose“ paslaugų teikimo sąlygas atitinkančių darbų atlikimo išlaidos. Todėl pareiškėjas nepagrįstai draudikui kėlė reikalavimą mokėti draudimo išmoką pagal paslaugų „Skubi pagalba namuose“ draudimo apsaugos sąlygas.

Atsižvelgiant į tai ir vadovaujantis Lietuvos bankui pateiktais įrodymais, darytina išvada, kad draudikas tinkamai pritaikė Draudimo sutarties sąlygas ir pagrįstai atsisakė pareiškėjui dėl Įvykio, kuris atitinka Taisyklėse įtvirtintus nedraudžiamojo įvykio požymius, mokėti draudimo išmoką, todėl pareiškėjo draudikui keliamas reikalavimas išmokėti 1 349,25 Eur draudimo išmoką yra atmestinas kaip nepagrįstas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Direktorius Arūnas Raišutis